

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I GJEOGRAFIË

Programi: **Master shkencor**

Drejtimi: **Gjeografi**

Lënda: GJEO MORFOLOGJIA LUMORE

<i>Pedagogu:</i>	Prof. dr. Skënder SALA
<i>Ngarkesa:</i>	3 ETCS (15 javë: 1.2 leksione dhe 1 seminar në javë)
<i>Lloji i lëndës:</i>	Zgjedhje
<i>Viti/semestri:</i>	Master shkencor I/II

Përshkrimi: Objekti, qëllimet, detyrat dhe rëndësia e studimeve lumore; dinamika në pellgun ujëmbledhës; lidhje-varësitë e elementeve gjeomorfologjike lumorë-faktorë natyrorë, ndikimi ekonomik, ekosistemin lumor-elementet gjeomorfologjike lumorë. Aplikimi i është shprehur në përdorimin e tokës, burimeve natyrore në pellgun ujëmbledhës, etj.

Temat e leksioneve:

1. Hyrje Gjeomorfologjia lumore, objekti, detyrat, rëndësia e studimeve dhe arritjet më kryesore të derisotme në rajonin tonë e më gjerë.
2. Gjeomorfologjia lumore, perspektiva e studimeve gjeomorfologjike rajonale-Shqipëri; lidhja-varësia, integrimi Gjeomorfologjisë lumore me shkencat e tjera mjedisore e natyrore: inxhinierike, etj.
3. Lumenjtë: Elementet, pjesët e pellgu ujëmbledhës sipërfaqësore-nëntokësore; veprimtaritë erozive, transportuese-depozituese e rrjedheve ujore, faktorët kushtëzues, format e mikroformat që krijojnë.
4. Elementet kryesorë gjeomorfologjik lumor: Shtrati i madh dhe shtrati vogël, tiparet kryesore, faktorët që kushtëzojnë përmasat e format e tyre, ndikimi faktorëve natyrorë e antropogjenë. **(Praktikë në terren).**
5. Zallishtja, faktorët, përmasat, përbërja granulometrike; përdorimi për inerte; problemet mjedisore-social ekonomike të krijuara nga keqpërdorimi tyre në 25 vitet e fundit në Shqipëri **(Praktikë në terren).**
6. Tarracat lumore, kushtet-faktorët natyrorë të formimit të tyre, përmasat, shprehja-ruajtja në sektorë e nivele të ndryshme, granulometria e materialit përbërës, përdorimi i sotëm, problemet **(Praktikë në terren).**
7. Ekosistemi lumor natyror: ofertat e lartë të tij në në dobi të zhvillimit të komuniteteve pranë, por jo vetëm; sasia-cilësia e ujit dhe shumëllojshmëria e florës dhe faunës në këtë ekosistem

natyror të veçantë; dobia e përdorimit për mjedisë pushim-argëtimi, ekonomike, shëndetësore, etj

8. Lidhja-varësia veprimtari-ekonomike-pellgun ujëmbledhës-elementet gjeomorfologjikë-ekositem lumor; ndikimi në sasi-cilësi ujit deri në det.
9. Infrastrukturat rrugore dhe hidroenergjitike: elementet gjeomorfologjik dhe ekosistemi lumor në Shqipëri.
10. Problemet më kryesore mjedisore që po përballen në 25 vitet e fundit ekosistemi lumor në Shqipëri: Rasti konkret në lumin Erzen: dëmtimi elementeve gjeomorfologjik, kostot mjedisore, sociale dhe ekonomike (**Praktikë në terren**).
11. Elementet e gjeomorfologjisë lumore në territoret karstike-bregdetare, faktorët-ndikimet nga veprimtaria ekonomike-pellg ujëmbledhës- format e kjuara, dobia e tyre, pasojat për mjedisin dhe shoqërin nga mosnjohja dhe keqpërdorimi, etj.
12. Rrjedhjet torrenciale; territoret-faktorët natyrorë; ndikimi në elementet gjeomorfologjikë ku përfundojnë; përmbytjet nga përrenjtë gurorë, kostot mjedisore, sociale dhe ekonomk.
13. Analiza lidhje-varësisë gjeomorfologjisë lumore-formim-riaktivizimin e rreziqeve natyrore klimatiko-hidrologjike: pasojat në elementet gjeomorfologjike lumor.
14. Analiza e integruar e lëmenteve gjeomorfologjik lumor, vlerësimi-prijrja e zhvillimit; rikualifikimi i ekosistemit lumor dhe elemntet gjeomorfologjik të lumit; Rasti lumit Erzen (**Praktikë në terren**). Lidhje-varësia ekosistem lumor-turizmi rural
15. Vlerësim i kuadri ligjor mjedisor: ligjet e mjedisit e strategjia kombëtare e mjedisit; përdorimi zallishteve kostot në ekositemin lumor (**Praktikë në terren**: rasti autostradës Tiranë-Elbasan).

Forma e kontrollit dhe vlerësimit

- Detyrim frekuentimi në: 70% të seminareve	
- Angazhimi në seminare:	10% e notës
- Testi I: në javën e 6-të	10% e notës
- Testi II: në javën e 10-të	10% e notës
- Detyra e kursit ose ese: rreth 5 faqe format A4, TNR, 12, hapësira 1.5):	20% e notës
- Kontrolli përfundimtar: provim me shkrim	50% e notës
- Gjithsej:	100%

Literatura e detyrueshme për studentin:1. Brunelli&Farabollino. Dinamica fluviale. Atti Giorate di Studio sulla Dinamica Fluviale. Marche, 2003.

2. MATERRAZZI M. LA GJEOMORFOLOGIA FLIVIALE. ROMA 2001.

Literatura plotësuese:1. Brunelli&Farabollino. Dinamica fluviale. Atti Giorate di Studio sulla Dinamica Fluviale. Marche, 2003.

2. MATERRAZZI M. LA GJEOMORFOLOGIA FLIVIALE. ROMA 2001.

3. TË DHËNA STATISTIKORE PËR INERTET, ETJ. NGA INTERNETI, 2008-2015.